

יעקב שרת / איש מאדים ממוקד למוקד

פרופסור (מיל')

(המשך מעמוד 26)

תורת העברית בארץ הרגה מיספר גדול יותר של בוגדים יהודיים. לפי אותה שיטה מנתח מילסון את תגובת הפלסטינים על יוזמת אלסאדא, שאותו ליווה מילסון בביקורו בירושלים, מטעם השלטון הישראלי. הוא מספר כי "אלפים מערביי הגדה המערבית הריעו לסאדא במסגרת אלסאדא בירושלים, יחי גיבור השלום!" אך "אשף פעל במהירות כדי לדכא כל סטייה. אימים הושמעו על חייהם ועל רכושם של אנשים שנחשדו בחריגה מן הקו..."

תיאור פשוט. כך מתאר לעצמו ילד תהליכים פוליטיים. האמת היא קצת יותר מורכבת. כשכא אלסאדא האמינו רבים כי יצליח ביוזמתו הנועזת לשכנע את היהודים לספק את מאווייהם הלאומיים של הפלסטינים. גם ראשי אשף המתינו. כאשר התברר כי אלסאדא נמנע אף מלהזכיר את אשף בבאומו בכנסת, קל וחומר שויתר בקמפדייוויד על ההכרה בוכוח העם הפלסטיני למדינה משלו, ושגם "האוטונומיה המלאה" פורשה עליידי ממשלת ישראל כהכשר לספוח הגדה והרצועה — לא נותר אף אחד בעם הפלסטיני שלא סבר כי זוהי בגידה.

מילסון הוא מומחה לספרות. לא להיסטוריה קולוניאלית. אחרת היה יודע כי הצעות כשלו במהדורה זו או אחרת, נוסו עליידי הצרפתים בוויאטנאם ובאלג'יריה, עליידי הבלגים בקונגו, עליידי הפורטוגלים באנגולה, עליידי הלבנים ברודזיה. כעת הן מופעלות על ידי הדרום-אפריקאים כי נאמביה. הן נכשלו בכל מקום — אף שכרוב הארצות הן נוסו בתנאים נוחים יותר, הרחק מאור-החורקים של אמצ'עיי התיקשורת הבינלאומיים. כל ג'סון כזה בארץ-הקודש — מובטח לו שיזכה בתשורת-הלב הצמודה של הטלוויזיה, הדינאמית הרבה בעולם. בסיכוח הישראלי-ערבי מעורבות שתי מעצמות העולם ומדינות רבות אחרות, שלא לדבר על ענקים כלכליים כמו סעודיה וקבוצות בינלאומיות כמו המדינות המוסלמיות. ראושה מירה רבה של התנש' אות אינפנטיות כדי להאמין כי כל מה שנכשף בארצות אחרות יצליח בממלכתו הקטנה של הי פרופסור מילסון.

עריץ בעל פני-לד

לש משהו ילדתי בחזות-פניו של הפרופסור מיל', יש הרבה מן הילדר תיות במעשי בחודשים האחרונים. לא תמימות ילדותית, חלילה, אלא עקשנות ילדותית. ילד, התולש את כנפיו של זבוב, אינו יודע מה הוא עושה. חוששני כי גם מילסון אינו יודע.

שילתו מבוצעת הלכה-למעשה. מי ש-משרת אותה, שכל פרס. מי שמתנגד לה, מינהל האורח"ן שלו. גנש. הניצו הדברים לידו כך שאנשים מקבלים פרס גדול עבור עצם הפיכתם להיפוש עם מילסון או להקי את פניו. ואינו מי שמספר לזקי פגש עם מילסון, נענש בחומרה. העריץ בעל פני-הילד הפך את עצמו סמל המדינה.

אוביכרטיסט ביריות נסגרה בפעם המי יודע-כמה עליידי הפרופסור מיל' מן הי אוביכרטיסה העברית מפני שהסטרודנטים העליבו את פקיד "המינהל האורח"ן. אחרי שסגן-נשיא האוביכרטיסה נאלץ, בלחץ ובאימים, להכניס אותו לתחומי המיכללה. לפרופסור מיל' לספרות יש גם מכיכוד לעמוד בראש מינהל האוסר על מכירתם וקריאתם של מאות ספרי הגות וספרות בשטחים הכבושים — מעשה שעליו לא חלמו גם השליטים הבריטיים בשעתו. הוא מזכיר יותר מישטרים שהתגאו בשריפת ספרים.

אך עיקר מעשיו של מילסון מררי כיום עתה כסיפוח אנודות של קוויזינג'ים, הקרויות "אנודות כפריות".

השיטה היא זו: לוקחים אדם מקומי שאפתני, שלא הצליח להשתלט בכפרו עד כה, והימון למכור את גישמתו לטון תמורת מיליון. כימעט בכל המקרים אלה הם אנשים פרימיטיביים ביותר, ביניהם מי שאינם יודעים אף קרוא וכתוב — כפריים שעוררו לעג בחברה הערבית הי פטריארכלית. שבה יש עדיין חשיבות רבה לייחוס.

למנהיג מקומי כזה מעניקים את מיטב (המשך בעמוד 52)

מה, זה לא נכון? זו לא אמת (לא כל האמת, אבל אמת)? אבל אם כך, מהו האסון הנורא הפוקד את מתיישבי הפיתחה? לאזו ארץ גזירה הם מגורשים, העקורים הללו? לנוף אחר? לאקלים אחר? לעם אחר, לשפה אחרת, לתרבות אחרת? ואולי גם בלי פרוטה על הנשמה? הה? ובנינו ובין עצמנו — אחרי כמה שנות (או שעות) התיישבות והשתרשות? מאז הכיבוש המוסלמי את ארץ-ישראל לפני ארץ שנה — או בסך הכל מאז מילחמת 1967 המסחררת ומשכרת-משקרת, או אפילו אחר-כך?

"הם" אומרים ומוכיחים שחור-על-גיב-לבן: "זו ארץ ישראל!" אבל כנגד זה המצרים אומרים ומוכיחים שחור-על-גיב-לבן: "זו מצרים!" מה, אסור להם? אסור להם מה שיותר לנו? אם כך, אז לא נותר אלא מיבחר-כוח, כלומר להילחם — לא מילחמת מטורפים יהודים בצה"ל, ברכוש המדינה, באוצר מודולדל-המשאבים של ישראל, אלא מילחמת ישראל במצרים. מוכנים? אז קדימה עד לתעלה? מה? אי אפשר? העולם-כולו-ינגדנו לא יתן? אז נא לעשות חושבים, ועד להודעה חדשה (מאת הפרץ או הכלב) להסתפק בשלום עכשיו, שפירושו גבול כמוסכם בחתימת שני הצדדים, כמאושר עליידי הכנסת מה פה כל כך קשה להבנה? מה פה כל כך בלתי-הגיוני?

או שמה אין פה מקום לשיקול הגיוני כלל? הכל עניין של אמונה טהורה? אלא שאם כך, שוב יש בעיה. קשה לומר, שורגש כי לאלוהים איכפת ביותר. קשה להגיד, שהוא הצטיין באחרונה בחיזוק היהודים ובהחלשת הגויים. מדוע, לאלוהים? מדוע? פשוט מאוד! לאלוהים לא כל-כך טיפס כמו כמה מן היהודים המאמינים בו. הוא יודע שלעמיתו, האלוהים של המוסלמים, יש מאמינים קנאים רבים פי שבעים-ושבעה, וכאשר מתחילים לדבר בדיוויזיות, אז אתם יודעים על צד מי אלוהים. ככה שאלוהים זה לא תמיד מעוז בטוח לגמרי, כפי שהתגלה בימינו גם לכמה חנוקיג'ו ושופי-כבשנים, ולפני כמה אלפי שנים לקנאי ירושלים, ולפני מאות בשנים לכמה עולי-על-מקד.

וממוקד ל"מוקד" מה יותר — למדנו או שכחנו?

הזיון הגדול

הלב רחב למקרא כתבות משכילות, מרחיבות-אופקים ומר-נינות-לב על הישגי תעשיית הנשק שלנו. כל פריט חדש שנחשף מוסיף ניפוח בללון הפטריטי שלך עד ששוב אתה חש, כי ישראל הקטנה באמת אינה אלא מעצמה רבתי, שרתי במדינות. וכשאתה מוסיף וקורא על יצוא הנשק הישראלי לרחבי עולם, לרבות למדינות שרק אם ייחשף שמן אי-פעם ארוא לא נאמין ממש לעליה המופלאה, אתה מגוש איך שד"הכוח הקטן שבתוך-תוכך מתחיל להתעצם ולהשתלש ולפתות אותך להתנהג בעליל באורח כוחני מובהק.

אין ספק, מוטב להיות מדינה קטנה ומתקדמת ביצור נשק למינהו, מאשר מדינה קטנה ונחשלת גם בתחום זה. אנה היינו באים, ללא גאוויות הנשק הישראלי? אנה היינו באים, אלמלא היינו ספק אדיר של נשק תוצרת-עצמית לכל מיני צרכנים, אמניים ומפוקקים, אשר בזכותם אנו יכולים לייצר סדרות גדולות וזולות יותר, לממן את הפיתוח, להנות ממלאי בשעת חירום הודות ל"החרמת" סחורת-יצוא לצרכי המיידים של צה"ל.

הכל טוב ויפה ומה נעים, מלבד שאלה אחת ופחד אחד. השאלה: האם הכורח שעשאנו יצרני-נשק מעולים אינו מכשיל אותנו במדיניות של כוח — תחת מדיניות של מוח — בגלל שכרון הנשק הנפלא שבידינו?

הפחד: האם ממדינה שיש לה תעשיית נשק, אין אנו נהפכים, או שמה כבר הפכנו, לתעשיית-נשק שיש לה מדינה?

סיפור מגעיל

אם יש סיפור מגעיל באמת זה הסיפור הקרוי "מגילת אסתר". ריש השד יודע מה למעשה מסלידה זאת ולתנ"ך. אבל רישך לך עסק עם יהודים, שום דבר לא מפלא. סוף סוף עם די עסק (ומתנאה בעתיקותו הכוחה לאזה מין ערכיות מיוחדת השמורה אך ורק לו, כאילו אין בעולמנו עוד כמה וכמה עמים עתיקיי-יומן, שנשתמרו לא כל כך רע בלי מעמד סיני ור"ג מצוות). אני מוכרח להגיד, שמדי שנה בשנה אני משתומם יותר ויותר על ההתלהבות שאוחזת יהודים בני כל הגילים והמינים והרקעים למישמע קריאת הסיפור המבייש והאכזרי הזה. אבל זהו זה! עם עובדות קצת קשה להתווכח.

כן ועוד משהו. ההתפרצות המשטמתית ממש מדי איזכור שמו של המן. השנה, כמדומה, היא עלתה על כולנה עד כה — וכל העם שמע את השדור המהמם מאלו-שבות. לרוע דימיתיה מה הם — אותם אתה-בחרת-נצ'יקים, שכה הפלאו להרוג שוב את המן בעקבותיהם, שריקותיהם, הרעשותיהם — היו אומרים אילו שמעו טקס אלילי כלשהו משודר מנכבי הג'ונגל האפריקאי, שבו, מדי איזכור שמו של איזה אויב אגדי קדמון, היו כל ה"פרימיטיביים" מכים בתופים-וצווחים עדי תום נשימתם, כדי, "להרוג" אותו בפעם המיידית-במה. "קולטוס אלילי!" הם היו אומרים. מה טוב חלקנו ומה רב אושרנו כיהודים, שהיפנו עורף לאלילות ובחרות ברוחניות!

אודה ולא אבוש, כאשר ראיתי במו עיני את הריכוז של מטורפי סיני בהדומות ההגיות של מישדר, "מוקד" אם היה בהנחית יעקב אחימאיר שקיבל שיעור סובלנות, אם היה דרוש לו בכלל, חלף במוחי הירחור שטני: הלואי שלא יחזירו את הפיתחה, וכל המטורפים האלה יישארו שם הרחק ממראה עיניים וממישמע אוזניים, ובלבד שלא יצפינו מכורח השלום הארוך בעיניהם ויטמאו אתה סביבתם החדשה בצפון השאנן בטרואמוות המטופחות שלהם כמיני אויבים מודרניים, איש איש מתגרד בחרס ומציג פיצעי פיתחתו בשקיקה היס-טרית.

חלום שווא!

הם כולם יחזרו ויצפינו לאחר שיסחטו ויטילו איש שארית ארסו, ישקצו, ישיטנו, יירקו, יידו אולי גם יירו ויפוצצו, בהניגשם את משה דיין ש"שלח" אותם לימית — ממש כך, בא אלהם אחד אחד וחילה פניהם לבנות עיר חדשה למען העם והמילחמה הבאה, והם נענו, אחד אחד, לבקשתו האישית בשם האומה (אחרת היהיה עולה בדעתם ללכת שמה מסיבות אישיות-אנוכיות כלשהן? חס וחלילה!) — ובהניגשם את ישראל גלילי ששלח אותם לישבי הפיתחה — שוב, אישית, אחד אחד שוכנע שהאומה קוראת לו ליישב את שממת החולות; איש מהם לא העלה בדעתו ולו לרע, כמוכן, שהוא הולך שמה על-תנאי, שהתיישבותו על אדמה שמצרים הריבוית נית לא פחות מישראל טוענת בלי הרף, ובהסתמך על-אי-אלה עקרונות מוסכמים על עולם ומלואו (חוץ מעל עם אתה-הורגתו האומלל), מכתביה מכוח ההגיון את האפשרות הוודאית למדי, או הזעומה, שביום מן הימים יהיה עליו לקום ולפנות, לקום וללכת. פשוט כך.

למשה דיין כבר לא איכפת, וישראל גלילי עורך סיורים לימודיים בשטחים כבושים צפוניים יותר, ששעת פינויים תגיע אולי כאשר ירשינו ב"עבודה" יחזיקו ברסן השילטון, ודיה לצרה צורה בשעתה; את מכשלת הפיתחה הוא מניח בני-תיים לבגין ושות' — רצית בגין שילטון, רצית? אז הנה לך שילטון, הנה לך שיעור בדמוקרטיה, הנה לך שיעור באחריות לניהול עסק ששמו מדינה, כשהפניקס פתוח והיד רוסמת והחנווני האמריקאי מחזיק אותך קצר, ולך תעז להפר הסכמים חתומים שבגינם עוד קיבלת פרס נובל לשלום! אכלת אותה בגין, ועוד איך אכלת אותה? מים רבים זרמו בין שתי-גדות-לירדן מאז, "בווינגרד" שבירושלים ועד, "בגני-גרד" שבפיתחה, והסיפור לא תם הוא רק מתחיל, כי מרוב הצהרות צורמות-אוזן נוסח, "לא נרים יד על חיילי צה"ל!" "לא יישפך פה דם!" וכיוצא באלה הבטחות אימתניות, לא חסר הרבה להתממשות פרץ אלימות, שרק התקוממות באגף המוסכנים בבתיים תידימה ותישווה לו.

לא, לא היה מיקל לחבריו החיים של דיין מן הימים הטובים ההם, לגלילי ולכל השאר, להצטייד בתעודות-זהות וללכת עכשיו אל ישובי הפיתחה, לחגור שם שק ולעצם בעפר ולהכות באגרוף על חזה ולומר: שאמנו, בגדנו, זולנו לאורך כל האלף-רבית העברי, ולפחות להשעו עד הטעינו — ואחר-כך להסביר (ומי לנו מסביר כגלילי) — היכן היתה הטעות.

כי טעות היתה, שלא יהיה שמץ ספק (אחרת הכל היה אחרת, לא?) טעות איזמה ונוראה, איזמה ונוראה בעל-המשו שהטועים העיקריים לא היו כל כך תמימים — הם, האזונים תושבי צהלה (זיין) ונען (גלילי) וטלביה (אשכול) ורמת-אביב (גולדה) ידעו היטב את אי-המוחלטות שבהחזקת סיני בידינו לנצח; הם ידעו היטב כי שום ישוב שום מיספר שנות החזקה אין בהם כדי לתבטח את הישראות סיני בידינו תמיד, ואו שהם הבחירו את העליתנאי הזה למתייש-בים — ואז עליהם לבוא עכשיו לפיתחה ולהזכיר זאת לכל המטורפים ההיסטריים המכרכזים שם, או שהם לא אמרו זאת בשעתם, ולכן בוודאי ובוודאי שעליהם לבוא שמה עכשיו, תמימים, שהירשו לעצמם לחשוב בתמימות תהומית (לשון נקיה לטיפשות שאין דוגמתה) שנטוע לא ייעקר.

איזו איולות! מיליונים ברחבי עולם — באירופה, באפ-ריקה, באסיה — נעקרו ממקומם בימינו, אפילו בדורנו — מיליונים בגרמניה, ברוסיה, באלג'יריה, בתורכיה-יוון, בהודו-פקיסטאן, בווייטנאם, בסין ועוד ועוד — מיליונים ועשרות מיליונים! — הועזבו בית ושדה, נוף ילדות, משקים שטופחו לא שמונה שנים או משהו, אלא דורא-דורא-רדורא והופרו בזעה ושולות מישפחתיות — לבלי שוב! היה ואיננו? חסל סדר ואין פוצה פה ומצפץ! — והם לא אהבו פחות את הבית, את העץ, את הנוף. לא מטורפי הפיתחה המציאו אהבת מולדת, התקשרות אדם עם הרקע שמתחת לרגליו, עם השמים שמעליו. למי הם מספרים מעשיו? ומה הם — מאות ספרות — מול סבל מיליונים, פליטים ועקורים אשר הושלכו לא אחת הרחק מכורח-החצבתם כדי להתחיל בחיים חדשים לגמרי כשביבה זרה לגמרי — וללא אגורה שחוקה בכיס? על מי הם באים לעשות פה רושם?

ובכלל, כאשר אנו "מסבייט" לעולם את בעיית הפליטים הערביים, מה אנו אומרים (בין היתר)? אנו אומרים: איזה מין פליטים דה-לוקוס הם, הפלשתינים? ראו, בסך הכל הם זהו כמה מטרים (או קילומטרים) ונשארו, עם זאת, באותו נוף, באותו אקלים, בקרב אותו עם, בתוך אותה שפה, בתוך אותה דת, בתוך אותה תרבות — מה זה כל כך נורא? ככלות-הכל היתה מילחמה — והראו לנו מילחמה שאינה יוצרת בעיית פליטה ועקירות! אז מה יש, מה פה כל כך נורא? הפליטים הפלסטיניים לא הלכו בגולה כשעשרת השבטים אל מעבר להררי-חושך וסמבטיון שאינו נח מזעפו; הם בסך-הכל נשארו בבית!